

**Uchwała Nr XXV/232/04
Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich
z dnia 8 września 2004 r.**

**w sprawie przyjęcia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad
dzieckiem
i rodziną**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220; Nr 62, poz. 558; Nr 113, poz. 984 Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 roku Nr 80, poz. 717, Nr 162 poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 i Nr 99, poz. 138) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1

Przyjmuje się gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

***GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI
/
OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ***

STRZELCE OPOLSKIE - 2004 rok

Opracowanie:

Komisja Spraw Społecznych i Porządku Publicznego Rady Miasta

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminny Zarząd Oświaty i Wychowania

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych, zagrażających społeczeństwu oraz co najważniejsze – rodzinie jako naturalnej i podstawowej komórce tego społeczeństwa. Systematycznie wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych

i niewydolnych wychowawczo. Problemem jest bezrobocie, alkoholizm i ubóstwo, a także wzrost agresji i radykalizacja przemocy wśród dzieci i młodzieży. Wzrasta przestępczość, w tym wśród nieletnich. Narasta problem uzależnień wśród najmłodszych obywateli. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Problemy dzieci i rodziny „widziane” są najlepiej w środowisku lokalnym, stąd konieczność tworzenia lokalnych systemów profilaktyczno-wychowawczych. W dzisiejszej rzeczywistości samorząd terytorialny winien skupiać działania wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz profilaktyki i pomocy dziecku i rodzinie. **Dla gminy jest to zadanie własne o charakterze obowiązkowym.**

Zakres pojęcia „profilaktyka i opieka nad dzieckiem i rodziną” w niniejszym opracowaniu obejmuje system zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka oraz prawidłowego funkcjonowania jego rodziny.

W szczególności obejmuje dbałość o:

- **właściwe warunki życia dziecka,**
- **prawidłowość przebiegu procesów edukacji i wychowania,**
- **respektowanie praw dziecka, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji,**
- **aktywny udział dzieci i ich rodzin w kulturze oraz tworzenie możliwości właściwego spędzania czasu wolnego,**
- **rozwój zabezpieczeń społecznych, pomoc pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej,**
- **bezpieczeństwo i porządek publiczny.**

Gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną opracowany został na podstawie następujących aktów prawnych:

- *Ustawa o samorządzie gminnym*
- *Ustawa o pomocy społecznej*
- *Ustawa o systemie oświaty*
- *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*

- *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Uchwał Rady Miasta Strzelce Opolskie już obowiązujących / budżet miasta, program rozwiązywania problemów alkoholowych /.*

CELE GMINNEGO SYSTEMU PROFILAKTYCZNO-POMOCOWEGO

Profilaktyka jest najtańszą formą edukacji oraz wspierania dzieci, młodzieży i ich rodzin. Najtańsza i najskuteczniejsza jest wczesna praca z rodziną, która ma problemy z realizacją wszystkich swoich funkcji. Interdyscyplinarność gminnego systemu / pomoc społeczna, edukacja, zdrowie / uelastycznia, usprawnia i obniża koszty pomocy rodzinie i dziecku. Zapewnia również przestrzeganie zasad integralności rodziny i pomocowych działań służb lokalnych.

Najważniejsze cele systemu to:

- *zapobieganie i przeciwdziałanie różnym formom niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz dysfunkcjonalności rodziny,*
- *wspieranie rodziny, szkoły i społeczności lokalnej w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych z dziećmi i młodzieżą zagrożoną demoralizacją i uzależnieniami,*
- *koordynacja wszelkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych zajmujących się na terenie gminy pomocą dziecku i rodzinie,*
- *opracowanie „Banku informacji” o możliwościach korzystania z różnych form i metod pomocy, opieki i wsparcia dla dziecka i rodziny na danym terenie,*
- *powstanie wyspecjalizowanych zespołów interwencyjnych, dających możliwości reagowania i podejmowania prób rozwiązania problemów aktualnie pojawiających się w środowisku lokalnym,*
- *aktywizowanie dzieci, młodzieży i rodziców do działań na rzecz własnego rozwoju,*
- *udzielanie rodzinie kompleksowej pomocy,*
- *upowszechnianie działalności profilaktycznej i promocji zdrowia,*
- *dostosowanie organizacji placówek do potrzeb dzieci i rodzin,*
- *szybszy rozwój inicjatyw społecznych,*
- *integrację profilaktyczno-pomocowej działalności placówek przy zachowaniu pełnej ich autonomii.*

Cele te realizowane są - na trzech poziomach – poprzez zadania w zakresie funkcji:

- edukacyjnej i wychowawczej,
- opiekuńczej,
- zdrowotno-rekreacyjnej,
- interwencyjnej i terapeutycznej.

SCHEMAT FUNKCJONOWANIA GMINNEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

I POZIOM

PROFILAKTYKA

- **PUBLICZNE PRZEDSZKOLA**
- **PUBLICZNE SZKOŁY PODSTAWOWE**
- **GMINNY ZARZĄD OŚWIATY I WYCHOWANIA**
- **PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA**
- **PLACÓWKI WYCHOWANIA POZASZKOLNEGO**
- **POLICJA**
- **ORGANIZACJE POZARZĄDOWE**
- **GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**
- **CENTRUM TERAPII I PSYCHOPROFILAKTYKI**

II POZIOM

WCZESNA INSTYTUCJONALNA POMOC RODZINIE / całkowita lub częściowa /

- **OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ**
- **PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA**
- **PRZYCHODNIA TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU I
SPÓŁUZALEŻNIENIA**
- **PUNKTY KONSULTACYJNE**
- **ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE**

III POZIOM

DZIAŁANIA RESOCJALIZACYJNO-TERAPEUTYCZNE

- **ŚWIETLICE SOCJOTERAPEUTYCZNE**

- **KLUBY ABSTYNYENCKIE**
- **ŚRODOWISKOWE PROGRAMY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**

I POZIOM - PROFILAKTYKA

Na ten poziom gminnego systemu składają się autonomiczne programy profilaktyczne realizowane przez ww. jednostki organizacyjne, odnoszące się do wszystkich mieszkańców miasta. Obejmują one:

- pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci i młodzieży mających trudności edukacyjne, problemy adaptacyjne, będących w sytuacji kryzysowej – prowadzoną na terenie placówek oświatowych,
- działalność psychoedukacyjną adresowaną do rodziców,
- zajęcia pozalekcyjne: sportowe, kulturalne, rekreacyjne, edukacyjne,
- akcję lato-zima: obozy, biwaki, półkolonie, festyny środowiskowe, plenery plastyczne, koncerty,
- profesjonalne programy profilaktyczne oraz kampanie i akcje nastawione na zapobieganie konkretnym zagrożeniom: agresji, uzależnieniom, sektom, przemocy itp.
- programy promocji zdrowia – realizowane we współpracy ze służbą zdrowia oraz SANEPID-em,
- tworzenie otwartych miejsc rekreacji i wypoczynku: place zabaw, ogródki jordanowskie, boiska, trasy rowerowe itp.
- kontrolę realizacji obowiązku szkolnego.
- systematyczny monitoring potrzeb środowiska lokalnego w zakresie działalności profilaktycznej.

II POZIOM - Wczesna Instytucjonalna Pomoc Rodzinie

Drugi poziom gminnego systemu profilaktyczno-pomocowego to ukierunkowana wczesna pomoc dziecku i rodzinie, wspomagająca działania rodziny w przypadku zagrożeń. Podstawowe zadania w tym zakresie realizuje strzelecki Ośrodek Pomocy Społecznej w ścisłej współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy.

Zadania te obejmują:

- poradnictwo socjalne i rodzinne,

- dożywianie dzieci,
- dofinansowywanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin ubogich, w tym dofinansowanie obozu terapeutycznego dla dzieci z grupy ryzyka,
- pomoc osobom niepełnosprawnym, w tym prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, organizacja turnusów rehabilitacyjnych.
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych i celowych,
- tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych z programem uwzględniającym profilaktykę,
- współprowadzenie punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla osób uzależnionych,
- zatrudnienie socjalne dla osób z dysfunkcjami,
- edukację prawną, w tym upowszechnianie informacji o profilaktyczno-interwencyjnych funkcjach wymiaru sprawiedliwości oraz służb porządku publicznego,

III POZIOM -

DZIAŁANIA RESOCJALIZACYJNO-TERAPEUTYCZNE

W strategii opracowywania i wdrażania gminnego systemu profilaktyczno-pomocowego ważnym zadaniem jest przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, co realizowane jest w ramach pracy:

- świetlic socjoterapeutycznych, w tym Młodzieżowego Klubu Terapeutycznego „ARKA”,
- Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „BARKA”,
- Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- Wolontariatu „RUCH CZYSTYCH SERC”,
- Strzeleckiego Klubu Abstynenta

Zadaniem tych placówek jest wdrażanie podopiecznych do przestrzegania zasad współżycia społecznego, kształtowanie właściwego stosunku do nauki i pracy przez udzielanie pomocy w usuwaniu zaniedbań wychowawczych, udzielanie pomocy w nauce, organizowaniu czasu wolnego, pomoc w rozwiązywaniu trudności życiowych. Do uczestników zajęć kierowane

są również programy terapeutyczne, głównie z zakresu terapii i przeciwdziałania uzależnieniom oraz alienacji społecznej.

Ważnym uzupełnieniem gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem

i rodziną jest współpraca z mediami, mająca na celu psychoedukację społeczną oraz promocję realizowanych zadań.

Obejmuje ona:

- artykuły zamieszczane w prasie lokalnej,
- audycje w radio i TV,
- informacje promocyjne w Internecie,
- wydawane przez gminę ulotki i biuletyny.

***ELEMENTY SKŁADOWE GMINNEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI
I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
w Strzelcach Opolskich***

- 1. Informator „Gdzie szukać pomocy – czyli wykaz instytucji i osób współpracujących w gminnym systemie działań profilaktycznych”**
- 2. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym oferta programowa jednostek funkcjonujących w ramach tego programu**
- 3. Program działalności Ośrodka Opieki Społecznej, w tym lokalne programy wsparcia systemu pomocy społecznej**
- 4. Szkolne programy wychowawczo - profilaktyczne opracowywane indywidualnie w gminnych placówkach oświatowych**
- 5. Procedury kontroli realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki opracowane przez GZOiW**
- 6. Oferta programowa Centrum Terapii i Psychoprofilaktyki**
- 7. Oferta programowa Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej**
- 8. Oferta programowa Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego**
- 9. Oferta profilaktyczna Komendy powiatowej Policji**
- 10. Oferta programowa Miejsko-Gminnego Domu Kultury**

11. Oferta programowa „Lato/zima w mieście” opracowana przez GZOiW
12. Ramowe plany pracy świetlic środowiskowych
13. Ramowe plany pracy placówek wychowania pozaszkolnego
14. Wykaz urządzeń rekreacyjnych wraz z lokalizacją na terenach sołectw gminy Strzelce Opolskie

Wymienione wyżej dokumenty są na bieżąco, przynajmniej raz w roku, modyfikowane w wyniku prowadzonego monitoringu potrzeb środowiska lokalnego oraz wnikliwej ewaluacji realizowanych programów.